

MIR

Glasilno koroških Slovencev

Leto XXXII.

Celovec, 17. velikega travna 1913.

Št. 20.

Na naši zemlji se odloči bodočnost Avstrije.

Pri nas v Avstriji je že tako: Kar reče kak Jugoslovan ali piše kak jugoslovanski list, pri vladi nič ne velja. Če pa trdi isto kak judovski list, je pa reč zelo imenitna, važna. Jugoslovanski listi so od nekdanj ostro grajali avstrijsko zunanjo politiko in naglašali, da ima Avstrija bodočnost le na jugu, na Balkanu. Ko so balkanski narodi začeli rušiti evropsko Turčijo, tedaj so menda vsi judovski in nemški listi v Avstriji ponavljali isto, toda — prepozno. Naši »visoki« diplomati so v zadnjem času hoteli še rešiti, kar bi se še dalo rešiti. Zahtevali so skupno z Italijo samostojno Albanijo. Toda to reč so prijeli zopet tako nerodno, da so avstrijski Jugoslovani kar hitro že v začetku spoznali: Tako ne bo šlo! Ko je na pritisk Nemcev in nemškega časopisja vzela naša modra diplomacija »albansko akcijo« energično v roke, jo je tudi energično zavozila. In sedaj vlada v tem taboru hud maček, glava jih boli.

Jugoslovani so svarili našo diplomacijo, nemški kratkovidni »patrioti« so jih pa začeli zato proglašati za veleizdajalce, seveda so to kričali bolj iz hudobije in sovraštva do Jugoslovanov, kakor iz prepričanja. Ko so postale razmere med našo državo in Črnogoro zavoljo Albanije res napete, so jugoslovanski glasovi potihnili. Jugoslovani smo tako dokazali, da smo kristalnočisti patrioti in da smo bili v odločilnem trenutku kakor zmirom prej, tako tudi sedaj, na pravem mestu, pripravljene, žrtvovati kri in življenje za cesarja in avstrijsko domovino. V času nevarnosti noben Slovenec ni vprašal, kdo je bil kriv, da je prišlo do napetosti med našo državo in črnogorsko in srbsko državo. Toda sedaj, ko se je Črnagora udala, ko je nevarnost vojske izginila, vprašamo:

Je pa bilo treba, da je prišlo do vojne nevarnosti in je naša država potrošila nad tisoč milijonov? Ali je treba, da si na jugu, kjer edino čaka našo državo bodočnost — če je že naši diplomati zamudili — napravljamo sovražnike in tako silimo Srbe in Črnogorce, da se zatekajo preko Avstro-Ogrske k Rusiji, čeravno jim je naša država bližja in bi bila zveza med Avstro-Ogrsko in balkanskimi državami bolj naravna, kakor je zveza med Rusijo in balkanskimi narodi ali pa zveza med našo državo in našo staro sovražnico Italijo? Ali je treba, da mora ljudstvo biti pripravljeno, s krvjo in gospodarsko škodo popravljati kozle naših diplomatov?

Če zunanji minister grof Berchtold na ta vprašanja povoljno odgovori v delegacijah in res opraviči svojo in svojih prednikov zunanjo politiko, ne bo od Jugoslovanov slišal več trpke besede. Toda dvomimo, da bi se mu to posrečilo; saj že nemški listi sami poročajo, da bo zunanji minister Berchtold šel v pokoj, ker se je slabo izkazal. Kako, slabo se je izkazal? Saj je storil to, kar so prej od njega zahtevali nemški listi! Še več, ko bi bil vse to storil, kar so zahtevali nemški listi, bi nam bila Italija že zaprla pot iz Adrije. Čemu bi bila potem še naša mornarica? Edino za to, da brani obrežje.

Dunajska »Die Zeit« je minulo soboto objavila čisto enako obsodbo politike naših diplomatov glede Albanije, kakor naš list ob istem času. Samo da je bila sodba dunajskega lista ostrejša. Zeit piše, da je bilo že dogovorjeno med Avstrijo in Italijo, da zasedeta Albanijo, pa ne skupaj, ampak vsaka posebej. Avstrijska armada bi naj bila zasedla Skader, ki za nas »nima praktične koristi«, italijanska ekspedicija pa Valono, »kar bi bilo uresničilo Lahom najdrznejše in za Avstrijo najnevarnejše laške sanje: narediti Jadransko morje za laško morje, v katerem bi avstrijske bojne ladje bile le še nepotrebna igrača.« »Zeit« pravi, da je bil ta nameravan čin našega ministertva skoro toliko kakor veleizdaja.

Dosedanji avstrijski diplomati se niso

izkazali zmožne, voditi našo milo Avstrijo in jo uspešno, dobro zastopati nasproti drugim državam. Vzrok tiči v tem, da vidijo naši diplomati na jugu le jugoslovansko strašilo, nevarno Nemcem, kakor jim dan na dan trobijo to Nemci. Dejstva pa pravijo, da taka Jugoslovanom naklonjena politika ni sicer nevarna Nemcem, pač pa da je sedanja »nemška politika« v Avstriji nevarna — državi.

In boljše ne bo nikdar, če ne dobi v Avstriji krmila zunanje politike v roko kak pristen Jugoslovan in če se ne bo začelo nasproti nam Jugoslovanom drugače bolj pravično postopati. Dokler pa bodo v naši državi zapovedovali nemški Volksrati in »politiki falirani študenti« kakor Dobernig, ni upanja na boljše bodočnost.

Čez petdeset let morda pricaplajo z isto sodbo za nami tisti Nemci, ki ne nosijo patrijotizma samo na jeziku, kakor nemški nacionalci, ampak tudi v srcu. Toda vprašanje je, če ne bo tedaj prepozno in ne bo vdrugeč za vedno zamujeno vprašanje naše Avstrije na jugu.

Sloveneci in Hrvati se zavedamo, da se bo na naši zemlji in na nemški, ne na češki, ne na poljski odločila bodočnost in moč Avstrije. Ker narodi se ne razvijajo tako, kakor želijo in hočejo Nemci, ampak po zakonih narave. Drugo vprašanje pa je, če se že zavedajo tega tudi naši državniki, naše vlade in če imajo tudi potrebno voljo, da v bodoče državno notranjo in zunanjo politiko po tem tudi uravnajo!

Dogodki na Balkanu.

Mir — sklenjen v Londonu.

Turčija in balkanske zvezne države podpišejo v kratkem v Londonu mirovne pogodbe. Podrobnosti bodo določili pozneje. Dejansko se itak ne vojskujejo več, odkar so Bulgari zavzeli Odrin, Črnogorci pa Ska-

Podlistek.

Celovška čitalnica.

(Po virih spisal F. K.)

(Dalje.)

Kakor smo že v začetku razprave omenili, so v celovški čitalnici pridno gojili pouk v slovenščini. Leta 1865. je bil petkrat na teden pouk v slovenskem jeziku, ob torkih in sobotah za bolj izurjene Nemce, ob ponedeljkih in petkih za prvence, ob sredo pa za Slovence. Da so te privatne kurze tudi Nemci obiskovali, vidimo iz poročila v 1. številki »Slovenca« leta 1865. Uvideli so, da jim je slovenščina kot drug deželni jezik koroški potrebna. Ne bomo se motili, akoravno nimamo za to dokaza, če trdimo, da je poučeval slovenščino profesor Anton Janežič.

Tedenski zbor je bil vsako sredo ob devetih zvečer, kjer se je pretresalo in sklepalo, kar je bilo potrebnega. In ko ni bilo več »Slovenske Čitavnice« v Celovcu, so se celovški Slovenci zbirali v »Slovenskem klubu«, ki je nekako nadaljevanje čitalnice. A celovskim Slovencev so se pridružili večkrat tudi rodoljubi

z dežele, ki so ob sredah prihajali v Celovec, kjer se vrši ob četrkih tedenski sejem.

Videli smo, da je delovanje čitalnice bilo v prvih letih prav obsežno, da je bilo n. pr. veliko časnikov na razpolago. Udnina sama ni mogla pokriti stroškov, zato so prirejali sem pa tja tudi tombole. Tako je vrgla tombola na starega leta dan 1864. 112 goldinarjev čistega dobička. Na tak način so lahko pokrili čitalnične stroške.

1872 — 1876.

Zasledovali smo delovanje »Slovenske Čitavnice v Celovcu« do leta 1866. in videli, da je bilo to delo lepo in precej obsežno. Kot viri so nam služili sodobni slovenski in nemški listi, ki so pisali o čitalnici. Od leta 1866—1872 pa nimamo za sedaj na razpolago virov in moramo torej to dobo preskočiti. Pač pa imamo za leta 1872—1876. dober vir pri roki. To je: »Spomenik za čestite goste celovške čitavnice«, v katerem je na kratko opisano delovanje društva v tej dobi; zapisani so v njem udje ter gostje, ki so posetili »Slovensko Čitavnico v Celovcu«. Odlični gostje celovške čitalnice so bili: 16. avgusta 1864.: Dr. Lovro Toman, odvetnik in narodni zastopnik iz Ljubljane. 30. avgusta 1864.: Dr. Et. H. Costa, odvet-

nik, župana ljubljanski. (Primerjaj »Mir« št. 14. 1913.) Marca meseca 1864.: Lujiza Tomanova. 18. junija 1865.: F. Kapus, trgovec iz Celja. Avgusta leta 1873: gimn. profesor Starè iz Varaždina. Januarja leta 1874.: Ivanovič Semenovič Budilovič, gimn. profesor iz Petrograda. Ti so vpisani v knjigi za goste — več jih ni.

Leta 1872. je imela čitalnica sledeči odbor: predsednik Rossbacher Bernard. Odborniki: Borštner Cene, gospodar; Janežič Šimen, tajnik; Kleinmayr Juljan pl., knjižničar; Pesjak France, denarničar. Udov je za leto 1872. vpisanih 35. Bralci »Mirovi« se ne bodo hudovali, če jih po imenih navedem. Skoraj vse že krije zemlje hladna odeja. A ti možje nam tukaj v čitalnici združeni stopijo zopet pred oči. Menda samo eden še živi na Koroškem. Ta je gospodovski prošt Wieser. Udje: 1. Ambrož Matija, mestni kaplan. 2. Biser Andrej, stolni kaplan. 3. Borštner Cene, profesor višje gimnazije. 4. Čermak Josip, trgovec. 5. Dürnwirth Karol, duh. svetovalec in spiritual. 6. Einspieler Andrej, prof. višje realke. 7. Einspieler Lambert, knezošk. tajnik. 8. Eisenbarth J., poročnik. 9. Golé Josip, faktor Mohorjeve tiskarnice. 10. Jakobič Jan., župnik. 11. Janežič Šimen, poročnik in urednik »Besednika«. 12. Kleinmayr Juljan

der. Turčija odstopi balkanski zvezi vso zemljo vzhodno od črte Enos v Egejskem do Midije v Črnem morju, izvzemši Albanijo, ki naj bo samostojna. Meje Albaniji naj določijo velesile, kakor tudi, komu naj pripadejo Egejski otoki. Italija se trudi, da bi dobila na račun Grkov otok Rodos.

Spor med Srbijo, Bulgarijo in Grčijo.

Pri razdelitvi ozemlja, ki so ga odvzele Turkom v vojski Srbija, Bulgarija in Grčija, so nastale težkoče. V pogodbi pred vojsko so določili tudi, da se je pri razdelitvi ozemlja ozirati na žrtve in uspehe v vojski. Bulgari trdijo, da so imeli največ žrtev in so opravili najtežje delo, kar je gotovo res. Nasprotno temu pa trdijo Srbi, da so postavili na bojišče namesto 150.000 mož, kakor so bili dolžni po pogodbi, 310.000 mož in da so osvojili več turškega ozemlja kakor so bili dolžni. Grki pa zahtevajo Solun zase, ker se je predala turška posadka Grkom. Med grškimi in bulgarskimi vojniki je prišlo na meji že do par prask. Bulgarija se je zavoljo tega pritožila pri grški vladi in zahtevala, da dá Grčija popolno zadoščenje in prepreči take dogodke za vselej. Pričakovati je pa, da bodo vse prizadete države nekoliko odnehale in se tako mirno pobotale.

Požar v Skadru.

Ko je zapustil večji del črnogorskih vojakov Skader, je nastal tam požar. Trudu ostalih črnogorskih vojakov se je posrečilo ogenj ustaviti, da ni pokončal celega mesta. Nemški listi so pisali, da so Črnogorci iz maščevanja zanetili požar. Preiskava je dognala, da to ni res; pač pa so zaprli več sumljivih drugih oseb. Črnogorsko vojaštvo je rešilo blago in denar in izročilo vse lastnikom.

Bulgarske izgube v vojski.

Bulgari so imeli v vojski sledeče izgube: 300 oficirjev je mrtvih, 900 bolnih in ranjenih. Od moštva je padlo 26.000 mož, 60.000 je bolnih in ranjenih ali jih pogrešajo. 95.000 turških ujetih vojakov je na Bulgarskem.

Nevaren položaj v Črnigori.

Med črnogorskimi vojniki vlada nezadovoljnost, da se je kralj udal in odstopil zopet Skader. Na Tarabošu ostane 1200 mož, da stražijo topove. Okrog 7000 črnogorskih vojakov je v okolici Skadra in v mestu, ki se ne marajo pokoriti in prostovoljno zapustiti Skadra. Črnogorski poveljnik v Skadru, brigadir Bečir, je bojda rekel, da bo izvršil kraljev ukaz, da pa bo odložil šaržo, ker kralju, ki je odnehal od Skadra, ne more dalje služiti. V okolici Skadra pa je baje 8000 Malisorov. Neko poročilo iz Lipskega pravi, da so že udrli v Skader in da se vršijo boji. Bivši črnogorski ministrski predsednik general Martinović je odgovoril na vprašanje dopisnika dunajske »Neue Freie Presse«, zakaj da je odstopil, takole: »Kralj je glede Skadra odnehal in s tem pod nobenim pogojem nisem mogel soglašati. Vsak Črnogorec bi se moral sramovati, stopiti svojcem pred oči, če se Skader prostovoljno zapusti. Če se nam vzame Skader, se nam prereže žila življenja, se nam vzamejo pogoji za življenje. Če ne dobimo Skadra, tudi v bodoče ne bomo mogli živeti iz lastne moči in bomo morali še zanaprej prositi druge za pomoč in milost. Potem pa naj se tudi ne pozabi, da bi druge zmage v tej vojski lahko izvojevali, za Skader smo se morali pa strašno boriti in sedaj se nam hoče odvzeti sadove tega uspeha. Vem, da bi v boju proti Avstriji ali končno proti celi Evropi podlegli, toda bolje, da noben Črnogorec ne ostane živ, kakor da se zapusti Skader, ki je postal skupen grob za Črnogorce.«

Če so Malisori v Skader res udrli, potem z mednarodno ekspedicijo 100 mož, ki naj bi od Črnogorcev prevzela Skader, ni nič. Sicer je pa nerazumljivo, zakaj bi Malisori vdrli v Skader, ki bo vendar albanski, če ga zasedejo velesile; razumeli bi pa to tedaj, če bi bili Malisori, katoliško albansko pleme, zato, da ostane Skader črnogorski. Kaj se zopet plete v Albaniji?

Vprašanje demobilizacije avstro-ogrskih čet.

Po najnovejših dispozicijah bo morala javnost glede odpusta rezervistov z južnih meja monarhije še nekoliko potrpeti. Pač se bodo v najkrajšem času odpustili družinski očetje, splošna demobilizacija pa sledi šele po sklepu miru in poravnavi bulgarsko-srbskega in bulgarsko-rumunskega konflikta. Upajo, da se mir med Turčijo in balkansko zvezo še ta mesec podpiše.

Dnevne novice in dopisi.

Zdravje sv. očeta. Sv. oče so okrevali in je kardinal Rampolla na Binkošti opravil v cerkvi sv. Petra slovesno božjo službo z zahvalno pesmijo za ozdravljenje svetega očeta.

Škofova vizitacija v Zweikirchnu. Dne 5. t. m. je prevzvišeni knez in škof dr. Kaltner vizitiral župnijo Zweikirchen v dekaniji št. Vid. »Kärntner Tagblatt« poroča o vizitaciji med drugim: Velečislani nadpastir je bil z inspekcijo zadovoljen, obžaloval je le zelo, da niti katoliški občinski zastopnik niti šolsko vodstvo nista spoznala, da bi se spodobilo pozdraviti škofa. — Nam se zdi, da bo imel prevzvišeni še dovolj priložnosti spoznati, kakšno da je v resnici versko prepričanje nemških nacionalcev in njim udi-njenih nemškutanjev, da se kažejo dobre katoličane nasproti cerkvenim oblastim le tedaj, kadar upajo, da bi mogli s tem delati težave slovenskemu duhovniku in dobremu, katoliški cerkvi udanemu slovenskemu ljudstvu.

Prestolonaslednikova soproga za hrvaško cerkev na Dunaju. Za hrvaško cerkev v sedmem dunajskem okraju je darovala prestolonaslednikova soproga dragoceno monštranco, obloženo z briljanti.

Jakob Pukl †. V Mariji Enzersdorfu pri Dunaju je umrl zaslužni slovenski domoljub g. Jakob Pukl, veleposestnik, c. in kr. nadporočnik v ev. in častni član »Podpornega društva za slovenske visokošolce na Dunaju«. N. p. v m.!

Kako c. kr. sodišče pači slovenska imena. Posestnika Janeza Košutnika p. d. Šogovca je okrajno sodišče v Celovcu prekrstilo v p. d. Schuhpoutza. Drugič morda že kar v Schuhputzerja, in iz pristnega Slovenca so napravili pristnega Nemca!

K pevski slavnosti in tomboli S. K. S. Z. v Celovcu se nam od neke udeležnice naknadno v dodatek našemu poročilu še poroča: Zadnji »Mir« je poročal, kako krasno je uspela pevška slavnost v Celovcu. Da se je prireditev tako dobro obnesla, se moramo pač v prvi vrsti zahvaliti vsem našim voditeljem, boriteljem, posebno dobrim slovenskim damam in prirediteljem slavnosti v Celovcu. Veselilo nas je, videče, kako lepe sadove rodi njih trud, ker dobro vemo, koliko ovir, truda in dela je ravno v Celovcu ter težkoč za delo na narodnem polju. Presenečeni smo bili nad celovskim moškim zborom. Zahvaljujemo se tudi za dobro zabavo, ki se nam je nudila. Povedati pa tudi moramo, kako krasno smo se zabavali na celovškem kolodvoru domov grede. Dve frajlici in en gosp. uradnik niso mogli stuh-tati, kakšna pošast je vozni listek do Pli-berka. Priprostim slovenskim dekletom kar

v glavo ni hotelo, da so nemške butice tako zabite, da si ne bi zapomnile slovenskega imena za mestece, ki je tako blizu Celovca in ga tolikokrat slišijo, in četudi bi bile res trde Nemke. V splošno zabavo pa smo nazadnje opazili, da gosp. uradnik na kazanje z rokami razume. Ker pa je med Slovenci malo takih revežev, s katerimi bi morali z rokami govoriti, pa mi tega pogovora premalo razumemo, bodemo v prihodnje vzeli človeka s seboj, ali pa kakšnega malega otroka, ki ne zna govoriti, da nam bode na celovškem kolodvoru vozne listke preskrbel.

Pri ponaboru je bilo v Celovcu 13. t. m. od 30 nabornikov, domačinov in tujcev, potrjenih 22.

Nov načelnik železniškega urada v Celovcu. Dosedanji načelnik na celovškem glavnem kolodvoru g. Jožef Ruderstorfer je šel v pokoj in je postal njegov namestnik g. Wrzak, ki je nastopil službo dne 15. t. m.

Splitski župan pred celovskim sodiščem. Splitski župan V. Katalinič je tožen radi pregreška po § 305. k. z., ker je meseca novembra lanskega leta govoril na manifestaciji, ki so jo priredili v Splitu v proslavo sijajnih zmag balkanskih narodov. Vsled delegacije se vrši obravnava proti županu Kataliniču pred celovskim sodiščem. Župana Kataliniča bo pri obravnavi pred celovskim sodiščem zagovarjal ljubljanski župan dr. Tavčar.

»Südmarka« vabi Nemce, da gredo dne 1. junija hujskat v slovensko Brnco.

Pomen orlovske organizacije za bodoče vojake. Bivši član »Orlove« organizacije na Koroškem, sedaj vojak, je pisal svojim bratom »Orlom« v domačem kraju tole značilno pismo: Lahko si mislite mogoče, da sem se odtujil od Vas in od orlovske organizacije, ker sem tako dolgo molčal. Nikakor ne! Imamo namreč zdaj vsak dan celodnevne vaje, ker so prišli rezervisti na orožne vaje in sem zvečer že preveč utrujen za pisanje. Danes pa, ko sem na straži zraven smodnišnice in nimam razen par ur, katere moram stati na straži, nobenega dela, sem se namenil pisati Vam par vrstic v spodbudo za nadaljno delovanje. Dragi bratje, kako rad bi bil v Vašem krogu in z Vami telovadil, tako pa moram tukaj sam delati tako napore vaje. Prosim Vas, dragi bratje, nikar ne opustite te prepotrebne stvari, kajti marsikateri izmed Vas bo izkusil, koliko je pri vojaki telovadba v pomoč. Tudi orodja se pridno poslužujte, ker poleti je tudi pri vojaki vedno telovadba. Dober telovadec pri vojaki kmalu pride naprej, častniki imajo zelo radi gibčne fante in to so v prvi vrsti telovadci. Ubogajte načelnika, dokler je pri Vas, kajti tudi njemu kmalu poteče čas in vstopiti bo moral v vojaško službo. Ne glejte na osebnosti, katere ima, temveč na to, kar Vas uči. Berite marljivo »Mladost«, ker ta list Vas bo izobrazil tudi duševno. Priporočal bi Vam, da telovadite največ ko mogoče, ker le redna telovadba krepi ude. Tudi jaz moram telovaditi vsako jutro enkrat prosto, drugokrat z orožjem. Zdaj pa sklenem moje pismo in upam, da si bo vsak zapomnil moje besede in se jih često spominjal. Končno še enkrat vse skupaj iskreno pozdravljam in Vam voščim vesele binkošne praznike Vaš nepozabni brat N. N.

Poizkušen samomor. V c. in kr. voj. bolnišnico so pripeljali dne 13. t. m. topničarja topničarskega polka št. 9 Karola Šimunek, ki se je s službeno puško ustrelil v levo stran prs.

1.800.000 frankov . . . (Nadaljevanje v današnjem oglasu »Srečke v korist Slovenski Straži.«)

Svojo svakinjo je umoril. Na Italijanski cesti v Beljaku stanujoči mizarški mojster Gotard Urban je priznal, da je l. 1877 v Beljaku rojeno svakinjo Julijano Palese, posestnico v Beljaku v Bismarckovi ulici 7 v njeni kuhinji dne 10. t. m. ob tri četrt na eno popoldne ustrelil. Urban je bil svoji svakinji dolžan precejšno vsoto. Dr. Mühböck je konstatiral, da je krogla prodrla vrat, izstopila na hrbtišču in ranila nežne dele telesa. Revolver si je Urban skrivaj izposodil od neke stranke in ga po izvršenem umoru položil zopet na svoje mesto. Urban je oče štirih nepreskrbljenih otrok. Izročili so ga sodišču.

Samomor. Dne 11. majnika ob devetih dopoldne so našli leta 1861. rojdnega pri

pl., prof. višje gimnazije. 13. Komelj Andr., nadporočnik. 14. Kometer Martin, župnik. 15. Kranjc Ivan, uradnik. 16. Majar Matija, župnik. 17. Mathosel Matija, klobučar. 18. Nemeč Valentin, doktor in profesor bogoslovja. 19. Pesjak France, trgovec. 20. Petroj France, krojač. 21. Perko France, trgovec. 22. Poljak Gvido, trg. knjigovodja. 23. Robida Karol, o. prednik bened. samostana in ginn. profesor. 24. Rossbacher Bernard, trgovec in posestnik. 25. Rutar Jernej, cerkovnik in orglar. 26. Sommer Gregor, normalke učitelj. 27. Strželba Šandor, posestnik in trgovec. 28. Šašelj Martin, spovednik in slovenski pridigar. 29. Šervicelj Matevž, knezošk. tajnik. 30. Treo F., uradnik. 31. Vedan Lovro, trgovski pomočnik. 32. Werker František, rokovičar. 33. Richter Anton, mestni kaplan. 34. Müller Valentin, dr. bogoslovja, inf. prošt in vodja knezošk. semenišča. 35. Krch Vaclav, doktor zdravilstva.

Ta seznamek udov kaže, da smo Slovenci v Celovcu imeli več trgovcev in naših trgovskih pomočnikov, kot dandanes.

Antona Janežiča ni več med člani; umrl je že leta 1869. (Dalje sledi.)

Neunerjevi tvrdki v Celovcu uslužbenega knjigovodjo Konrada Solatha na skladišču tovarnarja umetnega kamenja Baudiša s prestreljeno glavo. Iz nekega na Rudolf Baudiša naslovljenega pisma je povzeti, da je izvršil samomor vsled hude nervoznosti in otožnosti.

Ponesrečil se je 10. t. m. ključavničarski pomočnik Avgust Taučer iz Bistrice pri Mariboru. Delal je v tovarni Maksa Vošnjaka v Limerčah pri Celovcu in pri tem padel s stavbenega odra tako nesrečno, da si je zlomil vrat. Živel je samo še kake četrte ure.

Utenil je 10. t. m. trileten otrok tvorniškega delavca Dohra v Velhu pri Volšpergu v reki Lavant, ker so ga pustili samega brez varuha.

Ljudski tabor v Št. Rupertu pri Velikovicu se je obnesel lepo, da je lahko »Zveza« ponosna na to prireditve. Udeležba lepa, da je bilo veselje za govornike, pa tudi govori tako dopoldne pridigarja g. Poljanca kakor tudi popoldne gg. Grafenauerja, dr. Ehrlicha, Dobrovca in Čarfa so bili, da je bilo veselje za nas poslušalce. Tako je prav. Kadar se zberejo množice, se jim mora znati tudi kaj povedati, da vedo, zakaj so prišli skupaj. Tako naj bi bilo zmerom. — Eden gospodov je omenil, da se je menda vlada izpodtikovala nad besedo t a b o r. Ravno ta beseda je prava. Shodi so bolj cerkvenega pomena. Tako se »žegnanja« imenujejo shodi. T a b o r naj ostane. In ravno šentrupertski tabor naj ostane. Zdaj se je že nekako udomačil. Ljudstvo že naprej ve: Na binkoštni ponedeljek je tabor v Št. Rupertu. Ta dan je sicer tudi »shod« (cerkveni) na Lisni, pa težko je izbrati pripravnejši dan. In zato naj ostane ta.

Libuče pri Pliberku. (O b č i n s k e v o l i t v e) so končane in sicer — neugodno. Saj ni bilo drugače mogoče: dan je bil 13., leto 1913. in volivcev 313. Nesrečna številka 13! Pa tokrat si pravo pot našla k onim, ki še v tvojo hudomušnost verujejo. Občutili so te naši nemčurji vsi od svojega poglavarja do zadnjega petelinčka. Vse sile so napeli, vse vrvi nategnili, pa vse je popokalo. V vseh treh razredih je z veliko večino zopet prodrla lista naših vrlih katoliško-slovenskih mož. Hvala in čast zavednim volilcem! Vendar hočejo nasprotniki volitev razveljaviti. Naj le poskusijo! Bo pa še enkrat namesto golaža — številka 13, pa ne brez prikuhe.

Prevalje. Na Binkoštni ponedeljek se je vršila pri nas slavnost prvega sv. obhajila. Izredno veliko prvoobhajancev je pristopilo k mizi Gospodovi. Ob četrta na devet se je pomikal 140 brojni spreved z zastavami in med zvonjenjem zvonov iz župnišča v farno cerkev, kjer se je vršila cerkvena slavnost. — Po končanem opravilu so se vrnili zopet vsi s procesijo v župnišče, kjer je dobil vsak otrok zajutrek in spomin na prvo sv. obhajilo. Veselih obrazov so se vračali domov.

Velikovec. (P o r o k a.) Naš živinorejski instruktor g. Fr. Mavhler je peljal dne 5. maja pred oltar svojo izvoljeno nevesto, gdč. Al. Melcher, kjer sta si podala roke v zakonsko zvestobo. Bilo srečno!

Velikovec. (N a š i m n a s p r o t n i k o m) nič ni bil povolji naš sijajni mladeniški tabor v Št. Rupertu. Radi bi ga bili prepredili, pa ni šlo, ker imamo Slovenci vendar še nekaj »angelcev varuhov«. O prizadevanju preprediti mladeniški shod in blagoslovljenje društvene zastave se marsikaj govori po mestu, toda prihodnjič več. G. državnemu poslancu J. Nageletu pa že danes kličemo: »Čez sedem let vse prav pride!«

Šmarjeta pri Velikovicu. (P o g r e b.) Ob udeležbi več požarnih bramb in mnogobrojnega ljudstva smo na Binkoštno nedeljo popoldne pokopali Gregorja Morica, p. d. Hornarja v Hrenovčah. Dopolnil je komaj 35 let in zapuščal ženo in šest nedoraslih otrok in veliko gospodarstvo. N. p. v m.!

Homeliše. V petek, dne 9. maja, popoldne je pogorelo pri Veračniku. Zažgal je štirileten fantiček, ki si je zanetil na skednju. Pogorelo je vse: hiša, hlev, čebeljak s čebelami vred, uta itd. Rešili so le goved in opravo iz ene sobe.

Ruda. (O d g o v o r) na dopis iz Rude v »Allgem. Bauernzeitung« št. 18 z dne 2. maja 1913. Dopis iz Rude »Jakelnov štikelc« v

»Miru« je vendar v živo zadel, kajti poročevalec v »B. Ztg.« si prizadeva, njegov vtis oslabiti. Čeravno je Velika noč že minula in obhajamo sedaj že Binkošti, dopisniku še vedno velikonočni mesni blagoslov roji po glavi. Pa saj bi ga lahko mogel dobiti; iz Podgore v Šmatijo je lepo ravno in ni več kakor pol ure hoda, če se pa pelje, še prej pride. Kmetje v Podgori imajo večinoma konje in se lahko tja peljejo. Časa za to imajo na krstenco tudi dosti, več kakor župnik, ker je takrat že polpraznik. Zanimivo je, kako dopisnik skuša dokazati, da je meni politika več kot cerkvene reči, ali njegov dokaz ni kaj vreden. Res je, da sem na praznik Marijinega oznanjenja litanije in blagoslov imel že dopoldne in se popoldne peljal k slavnosti Marijine družbe v Št. Rupert pri Velikovicu; saj sem tja tudi bil povabljen, pa ne zaradi politike, ampak zaradi kratkočasje in razvedrila. Letos so bili trije prazniki zaporedoma, v katerih se duhovnik zadosti utruji. Noben pameten človek duhovniku ne bo zameril, če si ob koncu velikonočnih praznikov privoščim malo veselja; mi pravimo, v Emaus gre, saj ljudje za litanije niso bili prikrajšani, ali ruški dopisnik v »B. Ztg.« tega ne dovoli. Se moraš pač oglasiti, kdo da si, da te prihodnjič ponižno moremo za dovoljenje prositi. Vsaka slovenska beseda in igra mu je že politika in ga hudo zbode. Nadalje poročevalec noče prav verjeti, da je branje slabih časnikov in listov za katoličane greh in pravi: »Če je slabe liste brati greh, potem je župnik tudi grešil, ker je »B. Z.« bral in odgovoril na to.« Kaj Luteranci o tem učijo, mi ni znano, ali nam katoličanom je branje veri sovražnih tiskovin navadno prepovedano, saj katekizem našteva med grehe zoper vero tudi: »branje in razširjanje veri sovražnih knjig, časnikov in spisov«. Kakor pa ni zapovedi brez izjeme, tako je tudi tu. Kdor je primoran ali poklican, take liste brati zato, da zmoto ali laži zavrne, se samo od sebe razume, da ne greši, drugače bi cerkev tudi ne smela zmote preiskovati in zavračati. Da je časnik »B. Z.« katoliški veri sovražen list, je že večkrat pokazal. Ni še dolgo, kar je »Kärntner Landbote« poročal, da je udrihal »Podstrihom« čez zakrament svete pokore, in se je čudil, da ga državni pravdnik ni konfisciral. — Pred par leti mi je ugleden duhoven v Celovcu rekel: »Boš videl, kjer se »B. Z.« ugnezdi, tam bodo odpadniki postali.« Na Rudi je ta list precej razširjen, in sad tega preroka se že dosti jasno kaže. Pa ne samo mene napada dopisnik, ampak tudi naš vrli list »Mir« in ga »Nemir« imenuje; nazadnje pa pravi: »Zalostno je od sedanjih duhovnikov, da namesto da bi mir napravljali, ravno nasprotno delajo.« Stari Rimljani so imeli pregovor: »Si vis pacem, para bellum«, to je: Če hočeš mir imeti, napravi vojsko! Tega gesla se drži tudi naš hrabri katoliški list »Mir«, in prav ima, saj ima tudi cerkev nalogo, braniti resnico in se vojskovati zoper laž in zmoto. Ni kaj bolj škodljivega, kakor gnili mir, v katerem se spridi vse krščansko življenje; zato se cerkev na tem svetu imenuje vojskujoča cerkev. Če tedaj duhovniki, posebno če smo napadeni od nasprotnikov, branimo sami sebe in pravice svete cerkve in svojega naroda, izpolnjujemo le svojo sveto dolžnost. Pa naj se »B. Z.« sama za nos prime in nauk o miroljubnosti bolj izpolnjuje! Kdo je pa začel prepir o velikonočnem blagoslovu, če ne ona in njen poročevalec? Če me pa ona napada, mar se potem ne smem braniti? Tako daleč še hvala Bogu ni prišlo, da bi se katoliški duhovniki v verskih zadevah od luteranskega lista dali podučevati in komandirati; to bi bil narobe svet. — Janez Volaučnik, župnik.

Steckenpferd- lilijnomlečnato milo

prej ko slej neutrno za racionalno oskrbo polti in lepote.
Priznanostna pisma. Po 80 h povsod.

Štajersko.

Surov napad nemških puršev na katoliško dijaštvo. Binkoštno praznike je obhajalo v Gradcu nemško katoliško visokošol-

sko društvo »Carolina« 25 letnico svojega obstanka. Nemškonacionalni študentja so v družbi graške fakinaže napadli slovesen spreved katoliškega nemškega dijaštva in več dijakov ranili. Ko so došli policiji na pomoč vojaki, je nastal mir. Vlada je tokrat prav energično nastopila proti demonstrantom, ker so bili med ranjenimi katoliškimi dijaki tudi nekateri dijaki iz Nemčije in ki so pri namestništvu naznanili, da se pritožijo brzojavno pri nemškem konzulu na Dunaju in pri zunanjem ministrstvu v Berlinu, če se ne poskrbi za njihovo varnost. Ker je vlada poklicala vojaštvo, ne da bi se bila prej dogovorila z županom dr. Fleischhackerjem, se je župan pritožil in zagrozil, da odstopi. Značilno je, da so nemškonacionalni visokošolci pred cesarjevim spomenikom demonstrirali in peli izdajalsko pesem »Die Wacht am Rhein«. Katoliško nemško dijaštvo je pa tam slavilo miroljubnega cesarja. Tak je torej patriotizem »nemškonacionalnih patriotov«!

Pozor!

30 — 50 kron ceneje kakor v vsaki tovarni ali zalogi kupite pri meni izvrstno kolo ali šivalni stroj. Pravila in pnevmatike po nizki ceni.
Matija Planko, Celovec, Šolska ulica št. 5-6-7.

Glasnik Slov. kršč. socialne zveze.

Prireditve.

Št. Jakob v Rožu.

Prireditve izobraževalnega društva na binkoštni ponedeljek je bila zelo dobro obiskana. O rajnem Andreju Einspielerju, kojega 100letnico rojstva in 25letnico smrti obhajamo letos koroški Slovenci, in o neustrahšenem delovanju tega prezaslužnega moža po geslu: »Vse za vero, dom, cesarja«, je govoril g. S m o d e j iz Celovca. Deklica v narodni noši je lepo deklamirala pesem »Slovenska zemlja«, mladenič pa navduševalno pesem za mladeniče. Igrri »Zdaj gre sem, zdaj gre tja« in »Rdeči nosovi« ste vzbudili mnogo smeha. Posebno navdušeno so zborovalci ploskali finemu petju še mladega moškega zbora, ki ga vodi zelo spretno gospod Franc Rauter. Zbor je zapel med drugimi tudi tri globoko občutene skladbe gosp. Rauterja. Za mladi zbor ima mnogo zaslug tudi naš neumorno delavni rodoljub gospod Vošic iz Kota. To bo eden najboljših in najmočnejših moških zborov po Koroškem, če se bo vztrajno vadil.

Sijajen mladeniški shod v Št. Rupertu.

Mladeniški shod, ki se je vršil zadnji ponedeljek v Št. Rupertu pri Velikovicu, je bil naravnost sijajen. Politična oblast se ga je — brez potrebe — naravnost bala. Izvršila je vsemogoče varnostne odredbe; toda niti en »heil« se ni slišal iz ust nasprotnikov. Vendar moramo reči: »Previdnost je mati modrosti.« Želelo se je od strani vlade, da mladeniči ne nosijo slovenskih znakov po mestu. Velikovčani pa prav radi želijo slovenske kronice. Pa četudi na zunaj ne smemo storiti tega, kar nasprotniki s svojimi izzivajočimi znaki med mirnim slovenskim ljudstvom na predrzen način kažejo, ohranimo kljub temu v srcu svojo versko in narodno značajnost. Tega znaka nam nobena oblast ne more prepovedati. Priznati se mora, da je žendarmerija razumela svojo nalogo in Slovene, ki niso dali nobenega povoda k motenju javnega miru, izborna branila proti nazdevnim nasprotnikom.

Toda k shodu samemu! Sešlo se je do 500 mladeničev in drugih udeležencev. Zastopana so bila razen dveh vsa izobraževalna društva od Celovca do Spodnjega Dravberga. Cerkevni govor č. g. župnika Poljanca iz Škocijana je bil naravnost krasen. Po pridigi je prelepo zastavo društva »Lipa« blagoslovil č. g. dekan Š. Čemer, ki je pri zabijanju žrebljev izrekel besede: »Bogu v čast«; nadalje so zabijali žreblje in izgovarjali pomenljive besede: kumica g. P o g a č n i k o v a »Vse za vero, dom, cesarja!«, pridigar č. g. P o l j a n e c: »Kogar je mladina, njega je bodočnost«, zastavonoša: »Za versko in narodno značajnost!«,

prva družica gdč. Franica Gril: »Sv. Jožef, Zveličarjev rednik, zvesti bodi tudi naš rešnik!«, druga družica Nežika Kärner: »Sv. Ciril in Metod, čuvajta naš verni rod!« Zadnji žrebelj je zabil društveni predsednik g. J. Čarf z besedami: »Naprej zastava Slave!« Nato se je darovala za udeležence mladeniškega shoda sv. maša, pri kateri sta stregla dva velikovška »Orla« v kroju, kar je napravilo na ljudstvo zelo lep utis. Po sv. maši smo korakali z razvito zastavo v telovadnico narodne šole, kjer so se vršili pozdravi (Čarf, Dobrovč.) Po blagoslovu popoldne se je vršil v telovadnici, kojoj so č. šolske sestre lepo ovenčale, mladeniški tabor, katerega se je udeležilo na stotine ljudstva. Izmed zunanjih gostov smo imeli čast pozdraviti zlasti mil. g. prošta Gr. Einspielerja, državnega in deželnega poslanca Fr. Grafenauerja in profesorja bogoslovja g. dr. L. Ehrlicha. Kot prvi govornik je nastopil g. Grafenauer in nam naslikal z znano spretnostjo živopis in delovanje očeta koroških Slovencev Andreja Einspielerja. Svoj krasni govor je končal z besedami: »Pomnik postavimo mu tak, da vsak mu hoče bit' enak!« O sv. Evharistiji je govoril č. g. dr. L. Ehrlich, ki je zlasti povdarjal, kako škodljiva sta za ljudstvo pijančevanje in nečistost. Proti tema dvema sovražnikoma je najboljše orožje ravno najsvetejši zakrament. Oba govora so mnogoštevilni udeleženci z največjim zanimanjem poslušali. Bog daj tej setvi tudi obilega sadu!

Ako še omenimo društveno zastavo, moramo reči, da je naravnost krasna in dela vso čast č. šolskim sestram v Mariboru, ki so jo z vso spretnostjo izdelale. Podobi na njej sta sv. Jožef kot zaščitnik delavskega društva in sv. Ciril in Metod, kot slovanska apostola. Trakova na zastavi sta v cerkvenih in slovenskih barvah in čez oba je napis: »Kat. slov. izobraževalno društvo Lipa v Velikovcu 1913.« Poleg tega so še trije naprsni traki v slovenskih, cesarskih in cerkvenih barvah z napisi: »Društvo Lipa v Velikovcu.« Tako smo slovesno obesili na »Lipo« slovensko in krščansko zastavo, ki naj ponosno plapolja, dokler bo živel na Koroškem slovenski rod!

Društvena naznanila.

Ženski shod v Tinjah. Slovenska kršč.-socialna zveza priredi v četrtek, na praznik sv. Rešnjega Telesa, v proštiji popoldne po blagoslovu ženski shod. Govori podpredsednik Zveze. Žene in dekleta, udeležite se v obilnem številu!

Poučno predavanje priredi društvo »Gorotan« v nedeljo, dne 18. t. m., ob 3. uri popoldne pri Likebu v Šmihelu nad Pliberkom. Predmeti: Kako vzgajamo mladino (nadučitelj Hren); Praba sadja (K. Dobršek). Vstopnina prosta.

Prevalje. Slovensko delavsko društvo ima svoje mesečno zborovanje prihodnjo nedeljo, dne 18. maja pri Šteklju. — Odbor.

Železna Kapla. Izobraževalno društvo priredi na lepo nedeljo, dne 25. majnika, zborovanje s sledečim sporedom: 1. Govor o dogodkih na Balkanu; 2. igra »Zdaj gre sem, zdaj gre tja«; 3. igra »Oh ta Polona!« Vstopnina po navadi. — Odbor.

Čebelarstva podružnica v Zgornji Vesci priredi v nedeljo, dne 18. maja, ob 3. uri popoldne predavanje pri ulnjaku gosp. Filipa Martiča v Bilčovsu. Predaval bo odbornik osrednjega društva g. Avg. Bukovic. Ker bo predavanje važno, je želeli obilne udeležbe.

»Vrtnarska šola«. Na občnem zboru tega društva so bili izvoljeni sledeči odborniki: Kot svetovalca gg. Flere Anton, trgovski vrtnar v Kamniku, Herzmansky Franc, umetni in trgovski vrtnar v Ljubljani; kot pregledovalca računov gg.: Aparnik Franc, fotograf in posestnik v Kamniku, dr. Podgornik Karl, odvetnik v Gorici. Voditelj je na kratko razložil nalogo društva, predložil društvene račune ter poročal o dosedanem delovanju in delu, ki naj bi se izvršilo v prihodnosti. Sklenilo se je: 1. Da se odobri predložene račune; 2. da naj se za toliko časa preneha z izdavanjem društvenega glasila »Prijatelj narave«, da se društvo že nekoliko opomore in da naj se tudi v bodoče list izdaja le obstoječim sredstvom primerno; 3. naj se največ truda posveti nabiranju denarja za nakup društvenega vr-

ta, ker bi bil ravno lasten vrt največjega pomena za društven napredek; 4. po možnosti naj se delajo v različnih krajih posve-tovalni sestanki; 5. čez tri ali štiri mesece naj se skliče v Ljubljani izredni občni zbor.

Št. Tomaž. Katol. slov. izobr. društvo »Eдинost« priredi zborovanje in igro: »Tri sestre« na kvaterno nedeljo, dne 18. majnika po blagoslovu v Št. Tomažu na prostem. Na konec je šaljivi nastop. Vmes petje in tamburanje. Sprejema se tudi udnina.

Pozor! Slov. kršč. soc. zveza za Koroško je založila lične podobice za bratovščino sv. Uršule s slovenskim besedilom. Vodje bratovščine opozarjamo, naj jih naročajo v papirni trgovini Zveze. Obenem so tam tudi v zalogi spominske podobe za prvo sv. obhajilo po nizkih cenah.

Ali ste že pridobili „Miru“ -- novega naročnika? --

Cerkvene vesti.

Birma. Binkoštno nedeljo je bilo 1092 birmancev (540 dečkov, 552 deklet), ponedeljek 675 (349 dečkov, 326 deklet). Oba praznika skupaj 1767 (889 fantov, 878 deklet). Zunaj Celovca je presvitli knezoškof birmoval doslej v enajstih župnijah; v teh je bilo birmancev 2052 (1015 fantov, 1037 deklet). Vseh doslej birmanih je torej 3819 (1904 fantov, 1915 deklet).

Na župnijo Obirsko je bil 12. t. m. investiran č. g. Janez Nagel, župnik v Lipi nad Vrbo.

Zbolel je č. g. Andrej Christof, župnik v Šmarju pri Volšpergu; mesto njega je imenovan administratorjem č. g. J. Hofstätter, kaplan v Volšpergu; drugo kaplanijo v Volšpergu začasno oskrbuje o. Gotthard Burtscher, gvardijan kapucinskega samostana.

Bilčovs. Tako krasne in vesele binkoštno nedelje še nismo imeli, kakor letos, ko se je blagoslovila nova dekliška zastava. Dolga procesija devic in devičic se je pomikila iz župnišča v cerkev, kjer je imel domači g. župnik najprej nagovor, po blagoslovljenju so device imele darovanje okoli oltarja in obljubile Brezmadežni čisto življenje in zvestobo do smrti. Kot botri ste kumovali Rezika Mosvicar p. d. Paternevoja v Pgradu in Marica Jerolič p. d. Kržejeva iz Brančevasi. Nato je bila slovesna božja služba, pri kateri je krasno prepeval domač mešani pevski zbor. Celo slavnost je spremljalo in povzdignilo grmanje topičev in naznanjalo slovenskemu Rožu, da bilčovska župnija obhaja izvanredno slavnost, kakršne tukaj ne pomnijo že dolgo, dolgo let. Po sveti maši smo se dali fotografirati. Akademski slikar g. Peter Markovič iz Rožeka je bil tako prostrežljiv, da je prinesel svoj aparat seboj in nas spravil na papir, da bomo imeli trajen spomin na binkoštno nedeljo, t. j. 11. maja 1913.

Kupujte pri tvrdkah, ki in-serirajo v „Miru“!

Gospodarske stvari.

Mlekarstvo.

(Piše Fr. Krištof, živinorejski inštruktor.)

(Dalje.)

Bolezni na sescih.

Pokanje sescev se pojavlja večkrat v jesenskem suhem vetrovnem vremenu pri kravah, ki se pasejo. Koža sescev se vname, postane trda in napoka.

Ta bolezen ni tako huda in le molžo nekoliko ovira, ker provzroča kravam tedaj bolečine. Sescje je namazati s kakšno mastjo.

Mehurčki na sescih, ki se tudi včasih pojavijo, se zdravijo ravno tako kot napokani sesci. V obeh slučajih je dobro iste razkužiti, da se ne prisadi kakšna druga bolezen.

Izrastki ali gobe na sescih niso redka prikazen, ovirajo molžo in navadno same izginejo brez vsakega zdravljenja. Ako so gobe zelo velike in onemogočijo molžo, se ob času, kadar stoje krave suhe, prevežejo s svilnatim trakom, da potem same odpadejo.

Zamašenje sescev, ki izvira od kakšne bolezni na vimenu, se zdravi z vtikanjem strun, ki se nakrknejo in pred molžo odstranijo, po molži pa se zopet vtaknejo v bolne sescje toliko časa, da je bolezen ozdravljena. Pri tem se morajo roke in vse priprave za to zdravljenje vedno sproti razkužiti.

Veliko lažje je bolezen odvracati kot zdraviti, zato je dolžnost vsakega gospodarja in gospodinje, da, kolikor je v njegovi moči, iste odvraca s pravilno in snažno molžo, suho nastiljo, mehkim ležiščem, varuje krave pred udarci, preprihom in prehlajenjem in vsako leto hlev enkrat pobeli.

Kako priti do dobrih krav mlekaric?

Dobra krava mlekarica nima le dosti, ampak tudi mastno mleko. Tista krava ni najboljša, ki da dosti mleka, ampak tista, ki ga da nekoliko manj, a boljšega. Ravnati se je tudi po razmerah. Ako se gre za prodajo svežega mleka, potem je za nas ista krava boljša, ki da dosti, akoravno morda malo manj mastno mleko. Če pa se mleko uporablja v gospodinjstvu, ker se doma posnema, se rabi mnogo smetane, ali pa se daje v mlekarino, kjer se plačuje mleko po odstotkih maščobe, potem so za nas iste krave največ vredne, ki dajo dosti in mastnega mleka. Krava, ki ima razne napake, kot sem jih že omenil, se ne sme prištevati med dobre mlekarice.

Kdor je v posesti dobre mlekarice, naj isto obdrži, ako se redno vsako leto oteleti in ni bolna na vimenu. Nesmisel je, dobro mlekarico prodati iz hleva, akoravno se morda lepe novce zanjo dobi. Če ima za kupca veliko vrednost, tembolj za prodajalca, ki je v posesti dobre krave mlekarice brez napak. Večkrat se slišijo tožbe po prodaji dobrih mlekaric, ker se šele po prodaji spozna njih dobrot, a prepozno. S kakšnimi neprilikami je nakup krav mlekaric lahko zvezan, sem že omenil. Dobre mlekarice nihče rad ne proda, kar je popolnoma prav. V takšnem slučaju ne kaže družega, kakor doma vzgojiti dobre mlekarice.

Izbira mlekaric za plemo.

Dobre in slabe lastnosti se prenesejo od starišev na zarod. Mlečne lastnosti se ne prenesejo samo od dobrih krav mlekaric, marveč tudi in navadno še bolj gotovo po biku, ki izvira od dobre krave mlekarice. Torej ne kaže samo telice od dobrih krav mlekaric rediti, ampak tudi junčke. Količkokrat se dobro mlekarico proda in se dobre mlečne lastnosti zopet vcepijo po plemenjaku.

Tudi vzgoja mladih telic lahko mnogo vpliva na poznejšo mlečnost. Posebno je priporočati v mladosti pašo, da se vsi organi, ki pospešujejo poznejše prebavo krme, pravilno in močno razvijejo. Krave morajo imeti dobro razvite prebavilne organe, ako hočejo poznejše krmo dobro prebaviti v prid mleka.

Paziti je, da se mlade telice preveč ne odebele, kar lahko škoduje poznejše mlečnosti.

Po prvem teletu se mlečnost krave ne pokaže še v polni meri. Dobra mlečnost pride šele po storitvi drugega ali tretjega teleta do veljave, in sicer le tedaj, ako se je s kravo po prvem teletu pravilno ravnalo. To se pravi, da se je mladi kravi pokladalo dosti močne krme, ki vpliva na mlečnost ter da se jo vedno do zadnje kaplje pomolze. Na ta način se vcepljajo mladi kravi dobre mlečne lastnosti, kar se prav dobro posreči posebno tedaj, ako mlada krava izvira od mlečnih starišev.

Na naveden način se mlečna lastnost tudi izboljšuje ali celo vzgoji, toda le tedaj, kadar ima krava mlečno zmožnost prirojeno, pa morda zanemarejeno. Ako te lastnosti krava nima prirojene, potem najumetnejša vzgoja nič ne pomaga. Takšne krave se samo debele po skrbni vzgoji in pravilnem krmljenju, mleka pa ne dajo dosti. Lahko zadržuje vzgojo mlečnosti tudi kakšna bolezen. (Dalje.)

Raznoterosti.

Kako se spozna vnetje slepiča. Znaki te nevarne bolezni so predvsem: 1. nenadna bolečina v spodnjem delu na desni strani trebuha med popkom in kolkom; 2. nenavadna vročina; 3. slabost in bljuvanje; 4. na spodnji del desnega trebuha omejena napetost trebušnih žilic, da se čuti trebuh trd kakor deska. Če se pojavijo ti znaki, tedaj naj gre bolnik takoj k zdravniku. Le hitra operacija ga reši smrti.

Poroka na menice. V Ameriki se je izvršila jako čudna poroka. Ugledni trgovec Selbert v Kilenny-ju je obljubil neki mladi deklici, da jo poroči 14 dni po smrti svoje soproge. Kot jamstvo ji je izročil menico, ki je skoro gotovo veljavna le v Ameriki, s sledečo vsebino: »Zavezujem se, da hočem 14 dni po smrti svoje soproge poročiti gđno Elzo Morand, oziroma ono, ki mi predloži to menico.« — G. Elza Morand pa je umrla. Menico je zapustila v svoji oporoki neki svoji prijateljici. Tudi ta je umrla pred smrtjo trgovčeve soproge. Menico je dobila končno nečakinja Elze Morandove. Ta je predložila menico trgovcu, ko je tudi umrla njegova soproga. Trgovec jo je poročil. — Prav po ameriškansko!

Slovenske občine in slovenska društva! Spominjajte se v svojih proračunih „Slovenske Straže“!

Književnost.

Slovarček nemškega in slovenskega jezika. Sestavil dr. Janko Šlebinger, c. kr. profesor, založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. Cena 1 K 20 h, vezan v celo platno 1 K 80 h.

Slovinci, podpirajte „Mir“ z inseriranjem!

Loterijske številke.

Trst, 7. maja: 41, 34, 50, 27, 87.
Dunaj, 10. maja: 2, 54, 76, 32, 65.

Tržne cene v Celovcu

8. majnika 1913 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg		80 litrov (biren)	
	od	do	K	v
Pšenica	—	—	—	—
Rž	21	34	23	16
Ječmen	—	—	—	—
Ajda	—	—	—	—
Oves	21	—	22	12
Proso	—	—	21	81
Pšeno	—	—	32	16
Turščica	21	42	—	12
Leča	—	—	—	—
Fižola rdeča	30	—	36	—
Repica (krompir)	6	—	7	20
Deteljno seme	—	—	—	—
Seno, sladko	8	50	11	—
„ kisló	7	50	9	—
Slama	4	—	5	40
Zelnate glave po 100 kos.	—	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	28
Smetana, 1 „	—	60	1	20
Maslo (goveje), 1 kg	2	80	3	20
Sur. maslo (putar), 1 „	2	40	4	—
Slanina (špeh), pov. 1 „	2	10	2	30
„ sur. 1 „	2	—	2	20
Svinjska mast	2	20	2	40
Jajca, 1 par	—	13	—	18
Piščeta, 1 par	2	80	3	60
Race	—	—	—	—
Kopuni, 1 par	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ²	2	80	3	60
30 „ „ mehka, 1 „	2	50	3	20

Živina	Počrez		100 kilogr.			Prignalo	Prodalo
	od	do	živa		zaklana		
			od	do			
v kronah							
Konji	—	—	—	—	—	—	—
Biki	—	—	—	—	—	—	—
Voli, pitani	600	—	94	—	—	3	3
„ za vožnjo	525	540	—	—	—	8	4
Junci	280	560	70	76	—	6	5
Krave	236	280	—	—	—	3	3
Telice	—	—	—	156	—	2	2
Svinje, pitane	—	—	—	—	—	—	—
Praseta, plemena	14	46	—	—	—	420	330
Ovce	—	—	—	—	—	—	—
Koze	—	—	—	—	—	—	—

Lepo posestvo, 13/4 ure od Celovca, lepo poslopje, hišni mlin, 2 skednja, 64 oralov zemlje, polje, gozd, sečni les, takoj vredno naprodaj. Ivan Kopajnik, pd. Juan, Strančiče, p. Žihpolje.

Somišljeniki — zahtevajte v gostilnah — računске listke „Slovenske Straže“! Naročajo se v pisarni „Slovenske Straže“ v Ljubljani.

Zahvala.

Za premnoge dokaze odkritosrčnega sožalja ob bridki izgubi, ki me je zadela ob smrti mojega preljubega soproga, oziroma očeta, tasta, starega očeta, pradedca, brata in strica, gospoda

Martina Brugger

knjigoveznega mojstra in hišnega posestnika

kakor za lepe vence in mnogobrojno spremstvo k zadnjemu počitku izrekam vsem ljubim prijateljem in dragim znancem, zlasti prečastiti duhovščini, slav. meščanskemu pogrebniemu društvu, moški Marijini družbi in katoliškemu rokodelskemu društvu v svojem in v imenu ostalih sorodnikov svojo najiskrenejšo odkritosrčno zahvalo.

Celovec, 10. majnika 1913.

Eliza Brugger.

Hranilnica in posojilnica v Galiciji na Koroškem

vabi na

občni zbor,

ki se bo vršil

v hranilniški in posojilniški pisarni 25. majnika 1913 ob 3. uri popoldne.

Spored:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1912.
3. Poročilo o reviziji v letu 1912.
4. Volitev odbora.
5. Slučajnosti.

Opomba Ako bi ob določenem času ta občni zbor ne bil sklepčen, se vrši eno uro pozneje na istem kraju in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih članov.

K obilni udeležbi vabi

odbor.

40 m ostankov K 13.50.

Vsled balkanske vojske je zaostala množina lepo sortiranega, zajamčeno pristnobarvnega in pralnega blaga, ki se prodaja po 50% pod izdelovalno ceno: Kanafasi, oksfordi, cefiri za srajce in bluže, modrotiski za obleke in predpasnike, šifoni, platno, deleni, brisalke. Razpošilja

tkalnica Austria

Gießhübel pri Novem Mestu n. M.

Dolgost ostankov je 3 — 18 m.

Pri naročilih dveh zavojev se pošlje franko.

BLAGARNA

pripravna za trgovce, posojilnice, občine itd., je poceni naprodaj. Kje, pove upravništvo „Mira“ št. 20.

U zalozi Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je nanovo izšla knjiga:

Kristusovo življenje in smrt

v premišljevanjih in molitvah.

Poleg Gašparja Erharda za Slovence priredil Štefan Kociančič.

Dva dela, druga izdaja.

Cena: Mehko vez. K 6.—, za družnike K 4.40, po pošti franko K 1.— več. — V dva dela trdo vez. z usnatim hrbtom K 9.20, za družnike K 6.80, po pošti franko K 1.— več.

Proda se posestvo

s praktično urejenim gospodarskim poslopjem in 15 oralov skupnega zemljišča. Cena pove in dotična pojasnila daje **Jožef Bregar** pd. Novak, vas Kamen, pošta Tinje na Koroškem.

Albin Novak v Sinčivasi

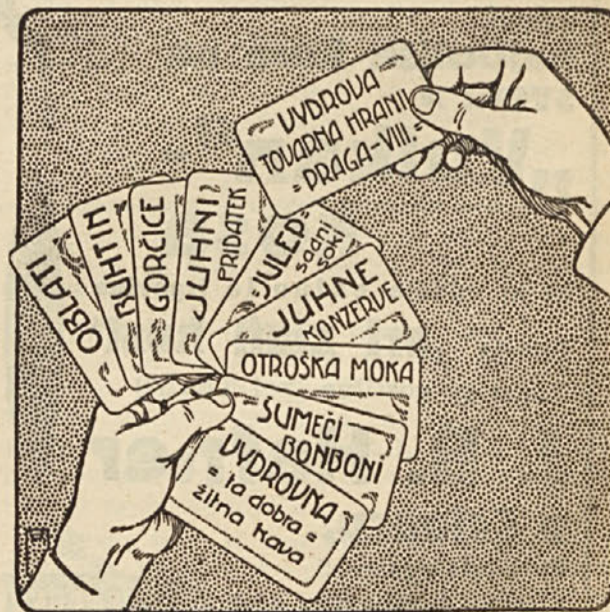
trgovina z manufakturnim in špecerijskim blagom ter vinom, zaloga cerkvenega olja, cementa in premoga, priporoča svojo vedno svežo zalogo ter razpošilja po železnici in po pošti izborno gorljivo cerkveno aparat-olje, à la Guillon-stenje, kadila, pristna štajerska, goriška in tirolska vina.

Za abstinence brezalkoholne pijače, kakor: malinov, breskvín, hrušov in jabolčni sok. Cene solidne, postrežba točna.

Franc Klavora

trgovec v Bovcu, Primorsko

ima veliko zalogo mastnega izvrstnega sira kakor tudi skute naprodaj. Cena siru je K 174.— za meterski stot, skutu pa K 110.— za meterski stot v Bovcu. Obenem se najvljudneje priporoča slavnemu občinstvu.

U zalozi Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je nanovo izšla knjiga:

Razlaganje cerkvenega leta (Slovenski Goffine).

Priredil msgr. Valentin Podgorc.

Mehko vez. K 4.—, za družnike K 3.—, po pošti 40 vinarjev več. — Trdo vez. K 5.40, za družnike K 4.—, po pošti 40 vinarjev več.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

V zalogi Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je nanovo izšla knjiga:

Življenje svetnikov in svetnic božjih.

Spisala dr. J. Rogač in M. Torkar.

Dva dela, druga izdaja.

Gena: Mehko vez. K 8.—, za družnike
K 6.—, po pošti franko K 1.— več. —
V dva dela trdo vez. z usnjatim hrbtom
K 12.—, za družnike K 8·80, po pošti
franko K 1.— več.

Proda se ali odda v najem enonadstropna hiša s pekarijo

in vrtom sredi trga Vransko na Štajerskem.
Natančnejša pojasnila daje **Jos. Govedič** na
Vranskem.

Moja žena

in vsaka umna in štedljiva gospodinja uporablja na-
mesto dragega kravjega surovega masla za kuho ali
za na mizo boljši, bolj zdravi, tečni, izdatnejši in
skoro za polovico cenejši

„Unikum“-margarin.

Dobiva se povsod ali naročuje direktno.

Združene tovarne margarina in surovega masla,
Dunaj, XIV., Tiefenbachgasse 59.

Ne le
dobra,
ampak

najboljša kosa na
svetu je

„Vulkan“-
kosa

ki jo oddaja edino le trgovina
železja „pri zlati kosi“
(poleg gostilne „pri Tigru“)

J. B. Hafner
v Celovcu,

Paradeisergasse 3,

kjer se dobijo tudi srpi,
kamni (osle), motike,
grablje, sploh železje
vsake vrste točno in po najnižjih cenah.

Srečke v korist „Slovenski Straži“!

1,800.000

frankov znašajo pri vsakoletnih 6 žrebanjih

glavni dobitki turških srečk!

Vsaka srečka zadene in ima trajno denarno vrednost!
Kupnina se poravnava v mesečnih obrokih po samo
4 K 75 vin. Kupec zadobi izključno igralno pravico
že po vplačilu prvega obroka.

Prihodnje žrebanje 1. junija 1913.

2,387.000

kron oziroma frankov znašajo pri vsakoletnih 15 žre-
banjih glavni dobitki izborne skupine 4 srečk na
mesečne obroke po samo 6 kron 25 vin.

Naročila sprejema in pojasnila daje za
„Slov. Stražo“ g. **Valentin Urbančič**, Ljubljana.

Sprejmejo se provizijski zastopniki!

CEFIRE
1913

Ne smete pozabiti,
da dobro in pri-
stnobarvno blago
vsakdo direktno

KANAFASE
1913

pri izdelovatelju najbolje in poceni kupi.

Kdor rabi lanene in bombažaste kanafase, cefire, rjuhe,
damaste, batiste, svilo, atlase, blago za dame in go-
spode, platno, brisaše in druge tkanine, naj se obrne na
znano krščansko tvrdko

JAROSLAV MAREK ročna tkalnica
št. 39

v Bistrem pri Novem mestu ob Met. Češko.

Vzorci se pošiljajo zastonj in poštne prosto.

V zalogi imam tudi veliko množino ostankov cefira, de-
lena, kanafasa itd. in razpošiljam v zavojih po 40 m za
16 kron, prve vrste za 20 kron, najfinije vrste za 25 kron
franko po povzetju. — Od ostankov se vzorci ne pošiljajo.
— **Srajce za gospode** iz cefira in oksforda 1 komad po
K 1·80, 2·20, 2·60, 3·, 4· in 4·60. — Odjemalcem naj-
manj 6 srajc pošljem poštne prosto. — Pri naročilih za-
doča navedba širine vratu. — Dopisuje se slovensko. —
V enem letu nad 300 priznanic od Slovencev.

! 500 kron !

Vam plačam, če moj uničevalec korenin „Riamazilo“

ne odstrani brez bolečin Vaših kurjih oces, bradavic,
trde kože v 3 dneh. Cena lončku z jamčujočim pi-
smom 1 K. **Kemeny, Košice** (Kaschau), I. poštni pre-
dal (12/829) Ogrsko.

Dobra prebava

ima priznan vpliv
na ves organizem.

— Priznana domače
zdravilo iz učinku-
jočih zeliščnih snovi,
skrbno pripravljeno,
ki poživlja, pospe-
šuje in urejuje pre-
bavljanje in tek do
jedí pospešuje ter
učinkuje mirno in
brezbolestno čiščenje in tako odstranjuje po-
sledice nezmernosti, pogrešene diete, pre-
hlajenja in neprijetne zapeke, n. pr. gorečico,
napihovanje, povzročeno s preobilno kislino,
krčne bolečine pomiruje in odstranjuje, je

Dr. ROSE BALZAM za želodec

iz lekarn B. Fragnerja. Glavna zal. v lekarni

c. kr. dvorni

B. FRAGNER, dobivatelj

„Pri črnem orlu“, Praga, Mala Strana

št. 203, vogel Nerudove ulice.

Naročila se izvršujejo z obratno pošto.

1 velika steklenica 2 K, 1 mala steklenica

1 K; po pošti proti predplačilu K 1·50 za malo

steklenico, K 2·80 za veliko steklenico, za

K 4·70 se pošljejo 2 veliki steklenici, za K 8

se pošljejo 4 velike steklenice, za K 22 pa

14 vel. stekl. na vse postaje Avstro-Ogrske.

Zaloga v lekarnah po vsej Avstriji.

SVARIL! Vsi deli zavoja

so opremljeni z var-
stveno znamko

Edino slovensko narodno trgovsko-obrtno podjetje

Hotel Trabesinger

v Celovcu, Velikovaška cesta št. 5.

Podpisani voditeljci hotela **Trabesinger** se vljudno priporočata vsem
velecejenim slovenskim in slovanskim
gostom-potnikom, ki prenočujejo ali za
več časa ostanejo v Celovcu. V hotelu se
dobe lepe, snažne sobe po primerni ceni;
nudi se izborna kuhinja in zajamčeno
pristna in dobra vina iz Slovenskih
goric. Na razpolago je tudi kegljišče
poleg senčnatega vrta, pozimi toplo za-
kurjeno. V hotelu **Trabesinger** dobite
vsak dan, posebno pa ob sredah zvečer,
prijetno slovensko družbo. V poletnem
času pričakuje na kolodvoru gostov do-
mači omnibus. Slovenski potniki in ro-
doljubi, ustavljajte se samo v edini slo-
venski gostilni »Hotel Trabesinger« v Ce-
lovcu, kjer boste vedno dobro postreženi.

Za mnogobrojen obisk se priporočata voditeljci hotela

Alojzija in Josipina Leon.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavnica K 8,000.000.

Rezervni fondii okroglo K 1,000.000.—.

Denarne vloge na
knjižice se obre-
stujejo po

4 3/4 %

od dneva vloge
do dneva vzlaga.
Rentni davek
plača banka sama.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in
vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke
proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavelje.
Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spletju, Trstu,
Sarajevu, Gorici, Celju in ekspozičura v Gradožu.

Denarne vloge v tekočem računu obrestujejo se:

proti 30 dnevni
odpovedi po **5 %**

proti 60 dnevni
odpovedi po **5 1/2 %**